

Smooth Sailing

אלול תשע"ג

1a

Shenot - Ch. 21:12-13

¹² One who strikes a man so that he dies, shall surely be put to death. ¹³ But for one who had not lain in ambush and God had caused it to come to his hand, I shall provide you a place to which he shall flee.

16 ואשר לא צדה והאלקים אנה לידו השמתי
אלה מקום אשר יגוס שמה

132 IN SEARCH OF Greatness

R. Freifeld

2

The Captain is Responsible 131

Every year on Yom Kippur, the Kohein Gadol would go into the Kodesh Hakadashim, the Holy of Holies, the Sanctum Sanctorum to do the designated *avodah*. He did this once a year, on Yom Kippur, the high point of the year. Everyone knows this. And the Torah says (*Vayikra* 16:3), "B'zos yavo Aharon el hakodesh. With this Aharon shall come to the holy place." In the plain meaning of the *pasuk*, it is referring to the pan of incense he carried in with him.

But the Chachamim in the Midrash (*Vayikra Rabbah* 21:5-6) zero in on these words and discover layers of meaning that give us a key to breaking free from the morass of our material existence. There is a way, they said, for a person "to come to the holy place." There is a way for the *neshamah* that is embedded in the body, that is welded to the body, to arrive at a pure, spiritual clarity that is called *kodesh*, "the holy."

The Chachamim perceived in this *pasuk* a way that a person can unfetter himself from the insanities and inanities and the darkness and the distortions that characterize the world in which we live. They saw a way that a person can escape and come to the *kodesh*. They saw a way that a person can reach a quality of life that is bereft of the grotesqueness and foolishness of this world, a quality of life that is called *kodesh*. They understood that the *pasuk* was not talking only in the spatial sense, that it was not referring only to the physicality of the *Kodesh Hakadashim* in the *Beis Hamikdash*, which is the holiest space in the world. It also referred to the highest level of holiness in the soul of a person. It can be reached. There is a formula. But what is that formula?

If you look in the Midrash, you will see that the Chachamim were very excited about this. It's as if a person were locked in a dark and gloomy cave. He gropes about in the darkness trying to find his way out, and then someone comes along and

says, "Look here, this is the way out." The Chachamim in the Midrash saw the word *b'zos*, "with this," as a critical key in the life of a Jew, and sought to discover its meaning.

3

One opinion in the Midrash is that the word *b'zos* refers to Shabbos. A person can elevate himself from the world of the profane and reach the level of *kodesh* through the experience of Shabbos. If you have a genuine Shabbos experience, he is saying, you will perceive a crack, a fissure, in the cloud of darkness that sits over us and perhaps you will also perceive a different sphere and a different dimensional existence.

In the course of my life, I've seen some truly *Shabbosdikeh* people. When I was a teenager, young but mature enough to appreciate it, I saw the Ozhorover Rebbe's Shabbos. Believe me, it was something to see. He didn't speak on Shabbos. He didn't speak, not a word. I saw him sitting alone at the table. A whole Shabbos, he didn't sleep a wink. He didn't sleep Friday night, he didn't sleep Shabbos night. He was learning and saying things and learning. You could see that he wasn't there, he was somewhere else. You could see that on Shabbos he was in a different dimension.

I once saw an old *chassid* say "*l'kavod Shabbos kodesh*" before every bite of food he put in his mouth. I could see that it was said with full *temimus* and sincerity. He sanctified every morsel of food with the *kedushah* of Shabbos. I've never forgotten it.

The Midrash tells us that there is a route to *kodesh* through the *kedushah* of Shabbos. Now, I'm not saying that we can simply flick a switch and reach the levels of the Ozhorover Rebbe and other *tzaddikim*. I am just repeating these vignettes to give us an inkling of a different world.

מתנת 4 ימי השבוע בהכנה לשבת חיים 5
כא ההכנה לשבת - היא עבודת ה' ממש

כן צריך להיות באמת, כי ההכנה לשבת היא עבודת ה' ממש, וצריך לקיימה כראוי עם הכוונה הנכונה ולא לחשוב ח"ו שההכנות יש בהם פחיתות כבוד. לפיכך בשאדם מכין גם דברים גשמיים לשבת כראוי, הרי הוא מכשיר את עצמו לקבל את הקדושה שהשבת משפעת. ויתכן לומר דווקא כוונת ר"ש אלקבץ זצ"ל, בפיוט של לכה דודי, לקראת שבת לנו ונלכה, כלומר נעשה הכנה לקבל את השבת, כי היא - ההכנה עצמה - מקור הברכה, והברכה היא כפי ההכנה. והי"ד שנוחה כולנו לכך.

6 Bringing in Shabbos Early

There is a special mitzvah in the Torah to bring in Shabbos early. The Gemara (Pesachim 105b) states, "It is a mitzvah to greet the Shabbos as early as possible." Those who are diligent in mitzvos hurry to do them as soon as they can. Observing the set time of the onset of Shabbos is commendable. But adding more time from the weekday to Shabbos indicates the intensity of one's love for this special day. Greeting the Shabbos in a state of joy is a most exalted way of honoring it. Awaiting the arrival of Shabbos is like anticipating the coming of the queen. Rav Amram Gaon writes that it is a mitzvah to bring in Shabbos as early as possible, and this was the custom in his hometown.

Likewise, the Rambam writes (Hilchos Shabbos, Chapter 30), "It is a mitzvah to honor the Shabbos. And how does one show honor to the Shabbos? By eagerly anticipating its arrival. Our early Sages would gather their disciples each Erev Shabbos and together they would proclaim, 'Come! Let us go out toward the Shabbos queen!'"

The Key to Success

The Midrash tells us that Hashem told Moshe Rabbeinu, "I have a wonderful gift in My treasure house, called Shabbos. I would like to bestow it upon the Jewish people. Go and inform them of this." The King of kings, Hashem Himself, attests to the fact that Shabbos is a wonderful gift. He sent Moshe on a special mission to tell our nation about it, so that we should appreciate its greatness and hurry toward it. Hashem has especial happiness when a person

voluntarily adds time to Shaabos. This is stated in the sefer Siduro Shel Shabbos.

Rabbi Shimon bar Yochai states in the Zohar that all berachos come to this world only in the merit of Shabbos. The Ben Ish Chai states that Am Yisrael merit wealth and blessing by bringing in Shabbos early. The holy Rebbe of Lechovitz, z"l, states that the impact of Shabbos is so strong, it cannot be concentrated into this world of materialism. It can relate only to matters of spirituality, such as Torah study, tefillah, and Avodas Hashem. From where, then, do we obtain all of the physical benefits afforded by Shabbos? These come in the merit of bringing in Shabbos early. The earlier we bring in Shabbos, the more blessing we draw upon ourselves. He would end with a sigh, "If people would only listen to me, and add on time to Shabbos, they would see success in their businesses all week long."

In Kabbalas Shabbos, we say, "Let us go forward to greet Shabbos, for it is the source of all blessing." This is a fundamental precept of Creation.

The Chafetz Chaim was wont to say, "People are always seeking merits for success. Aren't the mitzvos enough for them? Is there any amulet or segulah more effective than following Hashem's commands? This is especially so regarding the mitzvah of Shabbos Kodesh, which draws down Heavenly blessing upon all the other days of the week." Whoever merits honoring it by adding on time beforehand and afterward will surely receive the blessings inherent in Shabbos.

ויתכן שלכן אנו מתחילים את קידוש ליל שבת עם "יום הששי", נשלכאורח אין כאן מקומו, ומן הדיו היה להתחיל מייכולו, שהוא תחלת היצירה של יום השביעי, ללמדנו שבכדי לקבל את קדושת השבת כראוי צריך אדם להכין את עצמו ביום הששי - מי שטרם בערב שבת יאכל בשבת.

ויש להוסיף ולומר עוד, דמצות ההכנה נכללת בפסוק (דברים ה, יב) "שמור את יום השבת לקדשו", דשמור יכול להיות שמירה על העתיד, וכמו וראשית לו, יא, "ואבינו שמר את הדבר", שפרשיי שם וז"ל: "שמר את הדבר, היה ממתין למצפה מתג נבואה", עכ"ל, וזו היא ג"כ מצות השמירה בערב שבת, לצפות לשבת ולהכין את עצמו כראוי לקראתה.

ולפי זה מובנת הגמי בשבת (וג, ב) היטב, דלכך נקט החוה טבא חבילות של הדסים לכבוד השבת, כי ההכנה של שבת הוא ענין אחר לגמרי מההכנה לשאר מצוות. וסבא זה הכין את עצמו בערב שבת כדי לקבל קדושת השבת. ועיי מה שחידש דבר מעצמו ולקח שתי חבילות של הדסים, אחד כנגד זכור ואחד כנגד שמור, הראה שיש בו חביבות יתירה ליום השבת, ועל ידי זה נתעלה הוא עצמו וממילא הכנתו לקבלת קדושת השבת גם היא מרוממת יותר. ולכן גם התפעלו רשביי ובנו רבי אלעזר כל כך ממעשיו של החוה טבא.

דבר זה נוגע לכל אחד ואחד מאתנו, שיכול וראוי לקבל על עצמו לחדש איזה דבר באותה שעה של הכנה והתבוננות לקראת יום השבת, כל אחד ואחד כפי מדרגתו וכפי מה שאפשר לו. ועל ידי החידוש בהכנה הנפשית לשבת, נזכה כל אחד ואחד לסיפוג בתוכנו את קדושת השבת באופן נעלה כראוי.

8 Financial Security

The sefer Melech Shabbos states that receiving the Shabbos early is a merit for seeing blessing in one's livelihood. The author of Sod Hashem writes that when a person brings in Shabbos early, Hashem treats him in a similar manner. The person expanded the boundaries of this exalted day, thereby minimizing the days of mundane activity. In turn, if he ever finds himself in a financial bind and he calls out to Hashem, Hashem will broaden his portion without boundaries. He will merit fulfillment of the pasuk, "Hashem has broadened our boundaries and we have multiplied in the land."

9 Shidduchim

Our Sages teach that bringing in Shabbos early is a segulah for finding one's life partner. Shabbos is the

correspondent partner of Am Yisrael. We are the chasan and Shabbos is the kallah. It is customary for the chasan to step forward to welcome his kallah as she comes toward the chuppah. Similarly, when we bring in Shabbos early, we are stepping forward in greeting. The Gemara in Maseches Shabbos (118) relates that Rabbi Yannai would dress early in his finest clothes and call out, "Come forth, my bride! Come forth, my bride!"

A woman related that her daughter was having difficulty finding her match. Both she and her daughter resolved to bring in Shabbos half an hour before the designated time, and after only two weeks of welcoming Shabbos, the kallah, early, the girl too became a kallah.

It is well-known that the family of Rabbi Chaim Kanievsky, shlita, attests to hundreds instances of people who succeeded in finding their match as a result of bringing in Shabbos early.

10 **Marital Harmony**

Bringing in Shabbos early is a proven method for maintaining one's shalom bayis. It is praiseworthy to have the Shabbos table set by midday on Friday. Shabbos is called Shalom, peace, and one who hurries to greet it merits welcoming peace into his home.

The Mishnah Berurah quotes the Kabbalists who state that one should be extremely careful regarding his marital harmony on Shabbos. He must never allow the Satan to draw him into any sort of dispute or quarrel, especially late on Friday afternoon, when it is close to Shabbos. That is the time the Satan finds most attractive to plant the seeds of discord and dissention. On the contrary, it is fitting for a man to encourage his wife and children, praising them for their efforts in honor of Shabbos.

The tzaddik, Rabbi Hersh of Ziditchov, zy"ta, said that he had in on tradition that a tablecloth and set table before chatzos on Friday afternoon invalidate the forces of evil which are liable to arouse quarrel on Erev Shabbos.

From this point on, all work prohibited on Shabbos is forbidden. The sefer Mishmeres Shalom suggests that one should say, "I am hereby bringing in the Shabbos early as Hashem has commanded us to add from the weekday to the Shabbos. Ribbono Shel Olam, allow me to merit observing Shabbos appropriately, and do complete teshuvah."

It is admirable to dress in Shabbos clothing before lighting the candles. Also, one should precede lighting the candles with giving a few coins to tzedakah.

12 Another opinion is that the word *b'zos*, as it relates to every Jew, refers to learning Torah. We can understand that one more easily. We can digest it. We come to *kodesh* through the enlightenment of Torah. That one doesn't need much explaining.

13 The man's obligation encompasses all parts of Torah, including those areas that are not relevant to him in practice. Nevertheless, there is an added value to learning with the intention of applying the knowledge, since "The deed, not the study, is the main thing" (See *Baba Kama* 17a).

...Versus Women's Obligation in Torah Learning THE WOMAN, ON the other hand, has no such all-encompassing obligation. Nevertheless, if she is motivated to study Torah she will be rewarded, just as anyone who does a *mitzvah* he is not required to do is rewarded (such as, for example, in any of the other time-related *mitzvos* for women).

* However, women do have their own obligation in Torah learning; they are responsible to learn and know clearly all of the *halachos* related to the *mitzvos* in which they are obligated — which includes almost all *mitzvos lo saaseh* and all of the non-time-related positive *mitzvos*, as well as the *mitzvos deRabbanan* — so she will know how to observe the Torah's laws properly. For example, if a woman will not study *hilchos Shabbos* or *hilchos yichud*, how could she possibly avoid violating the many detailed *halachos* in these areas?

Since women do have this limited obligation in Torah learning, they must recite the *birkas haTorah* every morning as men do (*Mishnah Berurah* 47:34) and must also recite the words "For the Torah that You taught us" in *Birkas Hamazon*.

The Maharal's Approach THE MAHARAL (in his *Drush al HaTorah*) takes an entirely different stance regarding the reason women are not obligated to engage in deep Torah study. He portrays the male character as being inherently restless and active and, therefore, less receptive to the tranquility and peace that characterizes *Olam Haba*, which is the epitome of restfulness. Therefore, men need to toil in Torah continuously, night and day, in order to achieve this readiness for spiritual peace.

Women, on the other hand, are intrinsically ready for and receptive to the tranquility of *Olam Haba*, since they were not born with this drive for action and arousal. For this reason the intensive toiling at Torah is not necessary to help them reach their spiritual perfection.

Nevertheless, throughout our history there have always been great women in *Klal Yisrael*, from the time of the *Imahos*, the Matriarchs, to our own times, some of whom were outstanding in their Torah wisdom, such as Devorah Haneviah, Bruriah the wife of Rabbi Meir, and Yalta the wife of Rabbi Nachman. The Vilna Gaon wrote to his wife that his daughters should devote their Shabbosos to learning books of *mussar* and Jewish thought. The Chasam Sofer was said to have learned the *aggados* of Chazal with his daughters, and Rabbi Yosef Chaim Sonnenfeld had a regular learning session with his wife for a half-hour each day in *Shulchan Aruch Orach Chaim*.

15 ט"ב החוק במוסר אל תרף המועדים סה
ש"ס א"ט כ"ג

על האדם לחיות עם החשבון הזה בכל עת, האם כבר מילא את היום הזה בלימוד התורה, לפחות כמו שהאדם מתהלך ומחשב דיו אם כבר אכל כל זרכו, וכאשר עבר עליו יום אחד בלא אוכל הריהו חלוש ומודאג עד מאד ואינו מסוגל להתרכז. הלא הוא הדין כשאין לומדים יום אחד, אזי נשמתו של האדם נחשבת כנעדרת חיים, שהרי על דברי תורה נאמר: 'כי הם חיינו ואורך ימינו', ולכן חייב האדם למען חיייו לקיים את הנאמר: והגית בו יומם ולילה (יהושע א, ח), ואינו רשאי ליבטל הימנה.

16 Our ultimate goal should be to fulfill the Torah in its entirety. However, this cannot be accomplished overnight. Moreover, if we set our goals too high, we are likely to fail. The proper way of self-improvement is step by step. I suggest that all of us accept upon ourselves the following three *kabbalos*, resolutions (בלי נדר) as a first step:
1) To strive to strengthen our Torah study both qualitatively and quantitatively.
Let us begin by increasing our daily Torah study by five minutes.² One cannot imagine the impact that is made in Heaven when one sits down to study for five additional minutes in order to fulfill a resolution that he undertook on Rosh Hashanah. This seemingly insignificant act is a demonstration that one is translating his thoughts of self-improvement into action. And of course this is only a beginning.

And then there is the opinion of Rabbi Yochanan. He says one word, "B'kabarnitin." What does this mean? It means a captain. The word *kabarnit* is Aramaic for the captain of a ship. That's it. One word. The way to come to *kodesh* according to Rabbi Yochanan is through *kabarnitin*. What does this mean? The way to come to *kodesh* is with captains? Then the Midrash adds a bit of clarification for us by mentioning another statement of Rabbi Yochanan that speaks about captains, "L'olam ya'aseh adam atzmo kabarnit hei'ach yachol la'asos mitzvah. A person should always approach a *mitzvah* by viewing himself as a captain."

The commentators struggle with Rabbi Yochanan's statement. We can understand Shabbos and learning as routes to *kodesh*, but what does being a captain have to do with it? What is he talking about? One of the commentators suggests that a person should view himself as a ship sailing through on the edge of doom through a stormy night, and he must keep his hands steady on the helm as he navigates to avoid disaster. I still don't understand.

Look, Rabbi Yochanan knew how the others had understood the implication of the word *b'zos*, and he was saying something on a comparable level. They were addressing how a person that lives in a world of *chol*, a profane world, could come to the *kodesh*. We can understand this problem especially well because we live in a dark, atheistic world, in a dark, atheistic culture that contaminates the soul, and the quest for a route to *kodesh* is desperate. We understand the opinions that a route can be found through Shabbos and through learning Torah, but how is a route to be found through *kabarnitin*, captaincy. It's undoubtedly true that we have to navigate carefully, but where is the key to *kodesh*?

18 This, I believe, is the key to what Rabbi Yochanan was saying.

Life presents people with all manner of personal responsibilities. Wherever you turn, wherever you go, there are decisions and choices to be made, and you have the responsibility for them. According to the commands of the Almighty, everything falls into three categories. There are those things that we have to do, which are called *mitzvos*, and there are those things that we are forbidden to do, which are called *aveiros*. And then there are some things in between that are permitted but not required. We're allowed to eat ice cream. If it's kosher we can eat it. But there is no *mitzvah* to eat ice cream, nor is there an *aveirah* not to eat ice cream. You're allowed.

But that's just on the surface. It's true that you don't get a *mitzvah* for eating it or an *aveirah* for not eating it, but there is no such thing as a neutral action. Every human being has a responsibility to be a person, and if we take this responsibility seriously, it will change the way we live and think. Every thing we do, every minute thing, has implications and ramifications; every single thing impacts on our responsibility to ourselves to be a person.

Life is full of responsibilities, but the average individual doesn't see the possibilities. Most of us don't want to face the responsibilities. Many of us don't understand the responsibilities. Not to face them, not to understand, even to intentionally turn our heads away from them, that kind of living takes us away from the sanctity of life, from the responsibilities that bring us to *kodesh*.

* A person has to look at himself as the *kabarnit*, the captain of his own life. He has to pay attention to every detail of his existence, and he has to take responsibility for it. The less a person views himself as the captain of his life, the more he turns away from the responsibilities he should be shouldering, the more he is diminished and distanced from *kodesh*.

19 Becoming a *kabarnit* does not have to mean taking on major community responsibilities. It can express itself in simple little points of behavior. Someone who is the captain of his own life makes sure that every word he says and every smallest of his actions is carefully considered and fully consistent.

20 "Gazlan! Thief!" Rav Simcha Zissel shouted at his *talmid*. Rav Leizer recoiled in shock. "Me? A thief? W-w-what did I do?"

"Did you see how this woman welcomed us?" said Rav Simcha Zissel. "She welcomes us like this every year because she thinks we're big people. So how can we repay her for her kindness and hospitality? We can be friendly. We can listen to what she has to say with at least the semblance of interest. So what do you think? Now is the time to sit and learn?"

Rav Simcha Zissel understood his responsibility in every situation. Believe me, it wasn't easy for him to sit there and talk about cows and chickens and whatever, but he understood that it was his responsibility to do it.

21 Speaking with Responsibility

Here's another thing. Many people just talk. They open their mouths and say whatever comes into their heads. Without thinking of the consequences of what they say, they inflict torture and pain. They get angry, they say this. They get upset, they say that. It doesn't occur to them that they have a responsibility.

A woman came to my house, she was brokenhearted. She

You want to come to the *kodesh*? says Rabbi Yochanan. You want to elevate and sanctify your life? Become a *kabarnit*. Become the captain of your life, the captain of your existence. You have to know that wherever you go, whatever you do, whatever you say, you're responsible. You have to accept that responsibility and live by it.

A father came to me. He wanted to talk about his son, a wonderful boy, a prince. This father told me that he sent his son to one of the best *yeshivos* in the world. He had a *rebbe*, a big *talmid chacham*, who used to call him a dummy. Dummy, dummy, dummy. The *rebbe* lacked patience. He was frustrated. The boy didn't know the Gemara, so he called him a dummy. He threw daggers into the boy's head and heart. He broke him, wounded him, distorted him. Where was a little bit of responsibility? Every boy that comes into his class is his responsibility, even if he's a difficult student. Is it responsible to call the boy a dummy?

2) Speaking to another person is a tremendous responsibility. You are responsible for how you speak to your wife, how you speak to your husband and how you speak to your children. The big tzaddikim knew this. It was amazing how they minded their speech, how their speech was refined, like crystal clear spring water.

That is how we come to *kodesh*. The more you understand, appreciate and live by your responsibilities, the closer you come to *kodesh*. That is the key. See yourself as the captain of your life. The responsibility lies with you.

18 Let's Face It! *Robert Heller*

23

Self-discovery is the key to facing all of life's challenges, because until we recognize who we are, we cannot possibly know how to properly respond to the challenges life presents.

According to the Torah view, each human being is essentially a soul — that is, an eternal, spiritual entity created in the image of God. The soul descends to this physical plane in order to actualize its potentials through the process of facing and overcoming challenges.

Internal Self-Definition

The first step in this process is self-definition. The new vice-president in the above story looked at his executive office and felt "this is me." Not "these are the surroundings which I prefer," but rather "I am defined by these status symbols." To the extent that one's self-definition is external, one's life goals will be external, and only external challenges will be recognized and engaged. The most common result of such external definition is some version of the pathetic vice president, who had achieved his

24

All souls come to this world to ascend spiritually, not just to climb the corporate ladder or to achieve any other form of material success. Of course, external goals are also important and are usually an integral part of one's life's mission, but whether one defines oneself in terms of developing inner traits (such as kindness) or in terms of external accomplishments (such as making a million dollars) will make all the difference in how one approaches every aspect of life.

Begin with an honest assessment of your character traits. Do you need to work on becoming more generous, more truthful, more patient, more self-assertive, or more forgiving? Although we could all stand to improve in all of the above areas and twenty others besides, each of us has a unique profile. Even a couple decades on this planet should make it obvious to you which traits you most need to focus on.

Because it is God's will for each of us that we grow spiritually in a particular area, He provides us with repeated tests in that area. So if you find that homeless beggars are always accosting you (though they seem to leave your best friend alone), you might question if you have an issue with generosity. If every day provides a stream of anger-provoking incidents, you might question if you need to work on developing patience.

25

After confronting our own identity, the second step in facing challenge is to recognize which events and situations are sent as challenges to us. Most of us fail our challenges because we do not recognize them. They are camouflaged by the veil of the mundane. We think of challenges as the stuff theatrical dramas are made of: parents faced with an autistic child, a journalist having to choose between truth and a Pulitzer Prize, a teenager deciding to give up drugs. In truth, every one of us, every day, is faced with challenges which will determine whether we make ourselves into spiritual heroes or failures.

26 After truly identifying oneself and recognizing one's challenges, the third essential step in facing challenge is to appreciate the importance of one's responses. Because we tend to trivialize our lives and devalue our actions, we do not invest sufficient effort into improving our performance.

Imagine that you are a budding actor or actress. You have the script for an upcoming play, and you hope to audition for a certain role. You are sitting at home practicing the lines. The phone rings; of course you'll answer it. Your leg itches; of course you'll bend over and scratch it. You sip coffee in between phrases; why not? You're only practicing.

Now here you are at the audition. The two casting directors are sitting in the darkened theater, each holding a sheaf of papers and a pen. Two hundred other people have tried out for this part. You are standing on the stage delivering your lines, and your leg starts to itch; of course you don't scratch it. You hear a small commotion in the wings; of course you don't turn your head. After all, this is not practice. This is the all-important audition. You are aware of the consequences of your every gesture, of every nuance in tone. One distracted glance of the eyes could make the difference between getting the part or spending the rest of your life waiting tables. This counts.

Unfortunately, most of us go through life practicing, especially in our personal lives. How we modulate our voices when we talk to our children, our spouses, our good friends, seems not worthy of our attention. Even if we have read five psychology books telling us that the re-

sult of yelling at our children is to crush their self-esteem and make them hate both themselves and us, it never feels like this particular time (when, after all, they have terribly provoked us) counts.

Therefore, once we recognize a particular event as a test, we have to go one step further: we have to recognize it as an audition. Although it is true that even if we fail this particular test, there will be other chances, that does not lessen the importance of how we respond to this particular challenge.

Torah teaches that our every word and action is recorded, not only by some Big Hand in the Sky, but by our own hand, on the parchment of our own soul. We carve out our own identity every moment. If I yell at my children, then that's who I am, even if I fancy myself a tranquil, enlightened parent. If I tell self-protective lies, then I am a liar, even if I espouse the great value of honesty. Our actions create us, not our intentions or our beliefs (unless our intentions and beliefs lead to action). Thus, there is no such thing as an insignificant action. There is no practicing in this world.

קג התחזקות *לחידמות לצורתו ולמעלה*
ג'תשס"ה 235 (112)

28 שיחות

אמנם, וכלל בזה עוד יסוד, כי הנגה חז"ל הק'
גילו לנו, שיש בחינה של יומין
עילאין, שכל יום בזה העולם יש לו שורש
למעלה, וכן אמרו צדיקים על הפסוק כימי
השמים על הארץ, כי יש ימי השמים ויש ימי
הארץ, כל יום למטה יש לו שורש למעלה, ועל
האדם להזהר שלא להסיח את הדיעה מהייומין
עילאין. ואחד מהבחינות לבאר הכוונה, על פי
פשוטן של רבנים הוא, כמיש חז"ל הק' ז"ע,
שקודם שנשמת האדם יורדת למטה בזמן
הלידה, וענין זה שייך גם קודם כל ראש
השנה, שנתא בחינה של בריאה חדשה, מראה
אכינו שבשמים לנשמת האדם את כל ימיו

29 שיהיו לו בזה העולם, כמה יוכל לפעול בימים אלו, עד כמה שייך לזכות בימים הללו, לכמה התמדה התורה אפשר לזכות בו, ולכמה יגיעת התורה, וחזרת התורה, אפשר לזכות בכל יום, וכמ"כ מראים לאדם את כל חלקי העבודה שייכים ליום זה, וכל הבחינות של שבירת היצר הרע, במחשבה, דיבור, ומעשה, וכל חלקי העבודה כאמונה ובטחון.

וענין זה נרמז כמה שבחוב ייציצר, שתי יצירות, ורומז על ימים שלמעלה ימים שלמטה, ייציצר מלשון צורה, כי יש למעלה צורה מדויקת באיזה אופן צריך להיראות כל יום, וכל יחיד ויחיד יש לו את התפקיד והשליחות שלו, שהרי כל אחד צריך

לומר 'כשבילי נברא העולם, ולכל אחד יש צורה מיוחדת איך צריך להיראות יומו, ונתאר זאת לעצמינו, אנו יושבים עכשיו ברעוא דרעון שבת מברכים אלול השס"ח, וקודם שנשמתינו ירדה לעולם, וביתר שאח כראש השנה תשס"ח, שהוא בריאה חדשה, הראה אבנו שבשמים לנשמותינו את הצורה המדויקת, באיזה אופן יכול, וצריך, להיראות השבת מברכים אלול, ככל הפרטים ופרטי הפרטים, ההשכמה, וברכות השחר, והסעודות, והקדושה, והטהרה, והלהבה של שבת קודש, והתפילות, ולימוד התורה, והמידות טובות, כל מה שהאדם יכול וצריך למלא את שליחותו.

ועפ"י אמרו בוה"ק הלשון, 'משכו יומין עילאין, 'משכו בגימטריא 'חשבוין, לרמוז, שאסור לו לאדם להסיח את דעתו, בכל ימי חייו, מהענין של היומין עילאין, בכל התחלה של יום חדש, או סדר, או עבודה, צריך האדם לשום כנגד עיניו את הצורה שלמעלה, ויזכור, שלמעלה יש צורה מדויקת באיזה אופן יכול להיראות היום או הסדר הזה, כי הלא כל נשמה יש לה שורש למעלה, וכאשר האדם מתרבה בשורשו, הרי הוא רבוק בצורה העליונה, וזה דברים עמוקים, כבשרו של עולם.

ובימים הקדושים אנו מתפללים לפני אבינו שבשמים, שנוכח להיכתב ולהיחתם בספרן של צדיקים גמורים, 'צדיק' הכונה 'אחיד שמיא וארעא', ואחד מהבחינות ב'אחיד שמיא וארעא' הוא, שהצדיק רבוק כסדר בשורשו, וחזר כסדר מהצורה העליונה, ואף שאין האדם יכול לדעת את הצורה המדויקת איך נראה הצורה העליונה, כבר כתבו החוכות הלבכות, ועוד צדיקים ז"ע, שאמנם יש כמה פרטים בהם אין האדם יודע איך צריך להיראות עבודתו, אבל ברוב פרטי מהלך החיים, יודע האדם כדת מה צריך לעשות, ומה אסור לעשות, ובאיזה אופן צריך להיות כל המהלך החיים.

33 היצר 'מבקש להמיתו, שמעלים ממנו את היצורה של מעלה'

כי הנה, כנפילה הראשונה שהיה אצל האדם, נאמר הלשון, 'כיום אכלך ממנו מהו חז"ל 'מבקש להמיתו', כי צריך האדם לדמות ולתאר לעצמו את האמת, איך שהיצר הרע עומד נגדו עם גזון כבוד, ומבקש לערוף את ראשו, וכמו שכתוב בתוכות הלבכות ז"ע, שהיצר הרע הוא 'השונא הגדול', ועליו נאמר 'הבא להרוג השכם להרגו', וכאשר האדם איננו חי עם ההרגשה הזאת, הרי זה סימן שהיצר הרע כבר ערף את ראשו דח"ל, ולכן אינו מרגיש, כי מח אין לו הרגשה, ופנימיות הדבר הוא, כי מקור ושורש האדם הוא זראשו מגיע השמימה, שידמה לצורה שלמעלה, וזהו ומבקש להמיתו, שהיצר הרע מנסה בכל כוחותיו שלא יגיע האדם אל המקום אשר אליו הוא צריך להגיע.

והנה בכלל 'מבקש להמיתו' יש בזה כמה בחינות, כי יש חלק גדול בכלל ישראל שיודעים ממלחמה זו, שהיצר הרע מבקש כסדר לנתקם מהמקום והדרגה אשר הם יכולים להשיג, ועל כן הם נלחמים כסדר עם היצר הזה, ומתפללים על הדבר, ועמלים לנצח אתו, ויש חלק גדול שכבר נרשעו מיצר הרע זה, אך מאידך יש חלק גדול אשר אצלם יש את הבחינה של היצר הרע שהוא 'עולה למעלה ונוטל רשות, יורד ונוטל נשמה, והיינו שהוא מעלים מהאדם עד שאינו מרגיש כלל שהוא נמצא במצב של מלחמה, וכדאי את מצדיקים ז"ע, שיש ליצר הרע את הכח שיעלים מהאדם, עד שלא ירגיש את הנוטל רשות ונוטל נשמה, ולזה בא אחד מהאורות של אלול, והוא האור של 'ישמתי לך מקום', שהוא בחינת 'עיר מקלט'. בי היצר מקלט מיעד עבור 'מכה נפש בשגגה', והוא השייכות בין חודש אלול למכה נפש בשגגה, כי בו ניתן הכח לזכות לחיים, ולהתגבר על 'מבקש להמיתו', ואף אם נמצא בדרגה זו של 'מכה נפש בשגגה', שאינו מרגיש כלל את מצב המלחמה בו הוא נמצא, הרי שבימים אלו יוכל לצאת ממצב המיתה הזאת, ולזכות לחיים, על ידי המהפכות שיחולל בנפשו.

35 'הראיני את פראיך'

והנה בימים אלו, אשר השי"ת נותן לנו את אור התשובה, וכפי שאמרנו, עיקר עבודת התשובה לחיות על פי היומין עילאין, שידמה תמיד לעצמו איך נראה צורת יום זה למעלה, ובאופן כללי, העבודה בדרך זה בימים אלו צריך להיות בג' ענינים. הראשון הוא, שיתבונן האדם איך עבדו עליו כל הימים בשנה שעברה, ואיך מהשלי"ה הק', ועוד צדיקים ז"ע, שבכל יום בחודש אלול אפשר לתקן את כל הימים של השנה, כלי' לחודש אב אפשר לתקן את כל הלי' שהיה בשנה זו, וביום א' לחודש הוא זמן התיקון של כל הא', וכן בכל ימי החודש. ואיך מצדיקים ז"ע, כי 'אלולי' זה מלשון 'מרגלים', כי התרגום של

וזו הבחינה שייך לחודש אלול, שהוא החודש השישי, ואיך בוה"ק, שהוא בבחינת יום השישי, ערב שבי"ק, שנאמר ב'הלשון 'יהיה משנה, המידה של יוסף הצדיק, מרכבת המשנה, ועל יוסף הצדיק אמת, שבשעת הנסיון הגדול, שאין לנו השנה ברוב, וכדאי את מחז"ל הק', שזה היה הנסיון הקשה ביותר בעולם, וזה נותן את הכח לבני ישראל כסדר שיעמדו בניסיונם, וכעת הנסיון הקשה, איך מחז"ל הק', כי 'דמות דיומנו של אביו נראית לו', וזה הוא הבחינה של 'צורתו חקוקה למעלה בכסא הכבוד', ומבאר בזה השפת אמת ז"ע באריכות, והנה בתורה הק' אנו מוצאים כמה פעמים שיש כפילות השם, נח נח, משה משה, ועוד, והביאור, כי הצדיקים רבוקים כסדר, משה דלמטה רבוק במשה דלעילא, יעקב דלמטה רבוק ביעקב דלעילא, וע"ז הדרך איתא מהג"ר א' ועוד צדיקים ז"ע, על מה שנאמר בפסוק 'סולם מוצב ארצה, וראשו מגיע השמימה, והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו', כי הכונה היא, שהמלאכים נסתכלו בצורת יעקב דלמטה, ומיר עלו להביט בצורת יעקב דלעילא, וראו שהצורות מתאימות, שיעקב דלמטה הוא מכוח כמו יעקב דלמעלה, וזהו 'צורתו חקוקה מתחת לכסא הכבוד', שצורה של יעקב דלמטה דומה לצורת יעקב דלעילא.

ואמנם יש ברוב כמה וכמה בחינות ומדרגות, אך מ"מ שייך עבודה זו אצל כל יחיד ויחיד, כמו שנאמר 'עמך כולם צדיקים', וזה העבודה שייך לכל אחד ואחד, בכל ימי חייו, העבודה של 'משכו יומין עילאין, ואיך בחז"ל הק', שזהו העבודה של 'בא בימים, שבכל יום, וכן לפני כל עבודה, צריך האדם לזכור מהצורה והשורש דלמעלה, וזה היה אצל יוסף הצדיק, ש'נראית לו דמות דיוקנו של אביו מן החלון', יוסף הצדיק היה 'אחיד שמיא וארעא', כשעת הנסיון ראה יוסף את הצורה שהמשך לו אביו מלמעלה, הוא ראה את הצורה שבו נולד, והצורה איך צריך להיראות אצלו היום הזה, ומכח זה הוא נשאר בשלימותו, מכח יעקב שלימתא' נשאר גם יוסף שלימתא, צדיק תמים בשלימות ממש, וזה כונת הפסוק 'יודע ה' ימי תמימים', ואמרו חז"ל הק', 'כשם שהם תמימים כך שנותיהם תמימות', תמים הכוונה שהאדם רבוק בשורשו.

וזהו דרך העבודה לכל אחד ואחד מישראל, בכל יום ויום, לדעת כי למעלה רשום איך יכול היום הזה להיראות, ואיך הוא צריך להיראות, וצריך האדם להתרבה בשורשו, ועל ידי מה שהוא רבוק בשורש הרי הוא זוכה ל'נשמת חיים', 'ואתם הרבקים בה' אלוקים, חיים כולם, 'כי עמך מקור חיים, 'ותודיעני אורח חיים, שובע שמחות את פניך, נענימה בימיך נצח', כשהאדם זוכה להתרבה בשורשו הרי הוא זוכה לחיים, וזה הכוונה כמה שמבקשים מאת אבינו שבשמים בימים הקדושים שנוכח לחיים, כי החיים האמיתיים הם ע"י שיחיה האדם על זה האופן, שיוכר תמיד משורשו שלמעלה, וזהו המהפכה שצריך האדם להתהפך בימים אלו.

The Midrash relates that every person has various names: the one Hashem gives him, that which his parents give him, the name he is called by his friends, and above all the one that he earns for himself.

Everyone is endowed with a variety of talents and skills. Some are directly endowed by Heaven. Some are the result of heredity and environment. But the most significant are those that come by virtue of developing and actualizing one's potential. In this vein, the Midrash says that the angel called out, "Avraham, Avraham!" at the culmination of the Akeidah: "Avraham above, Avraham below." At that point, Avraham's Heavenly name, which reflected his true potential, was realized and matched by his actual stature here on earth.

The Gemara (Yoma 20b) says that prior to death, the neshamah gives a scream that is heard from one end of the world to the other. Reb Chaim of Volozhin explains that before one passes from this world, Hashem shows him a picture of what he could have been had he developed all his potential and contrasts it to what he actually

achieved. When the neshamah sees the chasm between these two images, it screams.

39 Why is that scream described as going "from one end of the world to the other end" and not "from the beginning of the world to the end?" Perhaps we can explain this with the following preface. There is a dispute between Rav and Shmuel in Megillah as to whether Hodu and Kush were at opposite ends of the world or right next to each other. The Vilna Gaon explains that both are true, for any two points on a globe that are next to each other when traveling eastward are at opposite ends of the world when traveling westward. Hence if a point on the globe is only seen as a point it is insignificant, but if it is seen as the beginning of a far-off end, it encompasses an entire world.

Talents, abilities and capabilities are points of potential. But if they remain an end in themselves, they are insignificant points. The neshamah cries for the failure of these points to grow and traverse entire worlds.

AN OPENING TO TESHUVAH / 29

Row Pan

הַבְּקוּרָה, an intensive critical self-analysis, which will often lead one to discouragement or worse.

What method should be employed to begin the teshuvah process? Rabbeinu Yonah in the beginning of Shaar HaAvodah writes that "the first opening in teshuvah is that a person recognize his self-worth and talents, as well as the greatness and importance of his forefathers and their preciousness to Hashem." This will encourage him to develop his unique attributes and use them for the honor of the Creator. Rabbeinu Yonah's point is that a person should contemplate his מעלות (virtues), not his חסרונות (deficiencies). Hashem has endowed each person with his or her unique potential for greatness and a Jew must strive to utilize that Divine gift. At times this potential for greatness might be an inheritance from previous generations, coming from righteous ancestors who served Hashem with great loyalty and self-sacrifice. Hashem does not require us to do the impossible, but He does expect Jews to use the talents and attributes that He has given them.

It is tragic that many people go through life failing to recognize the immense treasures inherent in their souls. This is comparable to what the Torah describes (in Vayikra 14:33-57) concerning the supernatural tzaraas affliction found on a house. This occurrence and the resultant condemnation and demolition of the house is in reality a blessing in disguise for the Jewish homeowner. Rashi

מרגלים' הוא 'אלילי' שפירושו הוא הרגל ולכדוק, כי העבודה בימי אלול היא, שיקבע האדם לעצמו בכל יום זמנים מיוחדים, שבהם ישב ויבדוק מתוך ישוע הדעת, איך עבר עליו השנה האחרונה, וחוב זה מוטל על כל בחור צעיר, וכל אבדן, וכל יהודי באשר הוא, שיערוך חשבון לעצמו, איך עבר עליו השנה האחרונה, שהיתה שנת השביעית, שנה מעוברת, והחשוב איך היתה השנה יכולה להיראות, ואיך שהיתה נראית בפועל, וכך יבדוק את כל מעשיו כמשך השנה אם היה כראוי או לא. ואינא מהגורא, ומהבעל הנתיא זי"ע, שהמשפט בראש השנה הוא כאופן זה, שעומדים המלאכים ומראים לנו את הצורה דלמעלה, איך היתה השנה צריכה להיראות, ואיך היתה נראית בפועל למטה, וזה כל הדין וחשבון דלמעלה, וכבר אמר הראפשיצער רב זי"ע, על הפסוק 'צרת הכסף בידך', כסף הוא מלשון כיסופא, לשון בושה, הברשה הגדולה

שיש לו לאדם על ירי מה שמראים לו את הצורה העליונה, איך היה צריך להיראות השנה.

ואבינו שבשמים מתחנן אלינו, 'הראינו את מראד', שיראה צורת האדם למטה כמו שהיא נראית למעלה, כדי שיוכל להראות את פניו למעלה, ומתנה טובה זו ניתנה לו בימי אלול, שבימים אלו אפשר לחקן את הצורה מה שאינו נראה כמו שהוא נראה למעלה, והו צורת החשובה שצריך להיות באלול, ובאופן זה יש לבדוק ולחפש את העבר, והתכונות זו היא חלק אחד מדרך התשובה בימים אלו.

אכן יש עוד ענין, והוא עיקר החשובה, שיעשה את החשבון על להבא, וכדאינא מהמאור עינים, ומהחפץ חיים, ועוד צדיקים, זי"ע, שעיקר עבודת החשובה הוא על להבא, ויתבתן האדם בכל יום לקראת השנה הבעל"ט, איך תיראה השנה בכל פרטיה, וההתכונות כזה צריך להיות על פי העבודה של 'יומן עילאי', שידע כי אבינו שבשמים מכך לכל אדם את האופן איך יראה אצלו השנה הבעל"ט.

והענין השלישי הוא, העבודה של ימי אלול, והשרי עצמה, כי הוא עם רצון, ואבינו שבשמים מצפה לנו שנתנהג בהם כפי מה שיש להתנהג בימים קדושים כאלו, ועיקר העבודה צריך להיות גיב על זו הדרך, שידע שלמעלה יש צורה של ימי האלול, ובצורה הזאת כבר נרשם בויוק איך צריך להיראות ימי האלול וחשיו, וזה עבודתנו, להשלים את הימים כאן כפי מה שנרשם בצורה שלמעלה.

40 (14:34) explains that when the Canaanite inhabitants of Eretz Yisrael realized that they would soon be expelled from the Land by the Jewish people, they hid their valuables in the walls of their homes. When the Jews conquered the Land, these riches lay hidden and undiscovered, until Hashem brought an affliction on a wall of the house. Then, when the wall was demolished, the hidden treasure was revealed. Thus, until the Jewish homeowner discovered the treasure, he might have been living in abject poverty, struggling each day to make ends meet. Little did he realize that all along he was in fact a wealthy man; the walls of his home were filled with gold and silver.

*The same exists on a spiritual level. There are many people who feel that they are spiritual paupers with limited capabilities. In fact,

they are "millionaires," although their vast capabilities lie untapped and unrealized. Thus, according to *Rabbeinu Yonah*, the first step in attempting *teshuvah* is for a person to recognize his self-worth and develop his potential.

41 18 סיור - 5 ימים

43
"בר"ה כל באי העולם עוברין לפניו כבני מרון. מאי כבני מרון? הא תרגימו: כבני אימרא (ככשים שמונין אותם לעשרן ויוצאין זה אחר זה בפתח קסן שאין יכולין לצאת כאחד). ריש לקיש אמר כמעלות בית מרון (הדרך קצר ואין שנים יכולין לילך זה בצד זה שהעמק עמוק משני צדי הדרך). רב יהודה אמר שמואל כזוילות של בית דוד (כבני מרון - כבני חילות של מלך - מרון לשון מרות ואדנות. וכך היו מונין אותם ויוצאים זה אחר זה בצאתם למלחמה - ר"ה ית ע"א). הרי שלשה ציורים נפלאים. והענין ברור: בדין עומד האדם לפני בוראו לגמרי לבד, בברידות מוחלטת - אין לו סוען ועד. כי "הוא הדין הוא העד תא בעל דין. אין לו על מי לגלגל את חובו ואת מי להאשים בכשולו. כי ברגע עמדו לפני בוראו בדין הוא כאילו אין עוד אדם בעולם חוץ ממנו. והוא לבדו אחראי לכל מה שעשה ומה שלא עשה. ונתאר לעצמנו: כשאדם בא לדין ושואלים אותו למה עשה כך וכך. והוא יענה שהוא עשה "סתם כך", ואם ישאלוהו הלאה יענה שכולם עשו ולכן גם הוא עשה. ואם ישאלוהו הלאה: ומה אתה חשבת? הוא יענה שלא חשב כלום. ואם ישאלוהו על מצות שעשה מה היתה כוונתו בהן. הוא יגיד שוב שעשה "סתם". ואם ישאלו שוב מה ראה על ככה לעשות כל המצוות שעשה. והוא יגיד שהצניעות תלבישה לו אמו בהיותו קטן. והברכות לימדוהו בחדו. והתפילין קנה לו אביו וגם ללמד תורה שלחו אביו. ואם ישאלוהו הלאה: אבל אתה מה חשבת. והוא יענה שוב: "סתם" - - איך "סתם-אדם" זה יעמוד בדין? איה איפה עצמיותו!

45
עוד צריכים להבין בעומק, שכשמדברים על כך שעומדים בפני משפט ה' ית' לבד כלי צירוף אחרים, יש בכך כוונה נוספת. תביעה נוקבת צריך כל יחיד לחברו מעצמו; כמה מעבודת ה' שלו היא עבודה עצמית? הלא בטבע, בלי עבודה מיוחדת בחזקת רב, האדם כולו ריק, וכע"ה האדם הוא כולו 'אחרים' מכל צד, כולו 'לא עצמתי' שהרי הוא מעולם לא ניגש לעצמו באמת, ועל כך אנו מתאוננים בסליחות: "ראה עמידתנו דלים וריקים!"

אם כן כשכא האדם לפני משפטו ית' כבני מרון, הלא הוא אינו יכול להביא אחרים במקומו. ואם מבחינת עצמו הוא ריק, וכל מציאותו היא 'אחרים' - איזה חלק מעצמו יכול הוא להציג לפני כס משפטו ית'?

46
4 זה הוא הביאור המילולי של מה שאנו מכנים 'איש המוני' - לית ליה מגרמיה כלום. מבחינת אישיותו כולו ריק, וכל מציאותו היא רק בתור חלק מהמתק ותו לא.
5 בענין זה שמעתי מהגד"י אברמסקי זצ"ל את אחת מאמירותיו הנפלאות ביותר. לכהן הגדול היה מותר להכנס לקודש הקדשים רק ביום אחד בשנה, ביום הכפורים, "בזאת יבוא אהרן אל הקדש". כל כניסתו לקדש הו' לצורך עבודת ית'ה, מלבד כניסתו האחרונה, שבשכיבה היה צריך לפשוט את בגדי הזהב וללבוש בגדי לבן, וכל מטרה הכניסה היתה כדי להוציא את הכף והמתנה. ואינו מוכן, היאך הותר לו להכנס לקדש אך ורק לשם מטרה פשוטה זו? ענה על כך הרב אברמסקי: בקודש הקדשים אין מקום לכלים ריקים. קדושה וריקנות הינם שני הפכים. מטרה קיצונית! לכן הוצאת הכלים הריקים מקדש, הוצאת הריקנות ממקום הקדושה, הינה עבודה חשובה, שראוי להכנס לקדש במינות בשכיבה.
(ועי' אה"ח (ק"ס ט"ט) על הפסוק "והוצאתם ליק רועכם", שבחינת רע נקראת "ריק", והוא מכון זה לעומת זה [בנימטריא] כנגד עולמות של קדושה, הנקראים "יש".)

41 והנה עובדא זו אינו סתם עובדא כי יש בו לימוד עצום, כי הנה מסתובב לו אדם חשוב בימי אלול, שהם בבחינת יעיר מקלט, וחושב לעצמו, איזו שייכות יש לו לרציחה, הרי הוא נוהר בכל ימיו ואינו פוגע בזולתו, ואף בזכות שעל הקיר אינו פוגע, וא"כ איזה שייכות יש לו לרציחה, אכן ע"פ האמור, הרי שאם היצר הרע הצליח לנחקו משורשו.

שאינו נראה כמו שהוא יכול להיראות, וכמו שהוא צריך להיראות, הרי הוא נחשב ימכה נפש בשגגה, וזהו תיקונו של הגולה לעיר מקלט, אם היו מכבדין אותו, וזה גורם שעל ידי כן תהיה נפילתו יותר עמוקה, כי ידמה לעצמו שבאמת אכן אדם כשר הוא, ולא עשה שום רע, לכן נצטוו לאמר יוה דבר הרצח, שיאמר כסדר ירצח אני, שידע שהיצר הרע מקבש כסדר להרגו, והרי הוא מנחקו משורשו החיים ורצח הצורה דלמעלה.

42
ועל פי זה מבאר השפת אמת ז"ע, מה שנאמר בתהילים ילו אנחנו עמו, הקרי הוא לוי והכתיב הוא לא, לא רלו הם האותיות אלול, והביאור בזה, כי כל מה שאנו עושים במשך כל ימות השנה הרי זה בבחינת לא אנחנו, שאין זה מורה על עצם מהותינו, כי אם מצד היצר הרע, ואף שהיצר בא לקטרנו כי הנהגה זו של אלול הוא רק לפנים, אך האמת הוא להיפך, כי כל מה שאנו עושים במשך כל ימות השנה הוא עשיה רק לפנים, אך אין זה מורה כלל על מהותינו ופנימיותנו, והו' לא עם א' רבתי, אלא שפנימיותנו ומהותנו הוא, לוי כרתי, כי מהותנו הוא אך ורק מילוי רצון ה', להיות רבוק כסדר בקיים רצון רבון העולמים בשלימות.

גידולי מוסר

44 קלו

הרגשת המשפט היא קודם כל באופן כללי, "היום יעמיד כמשפט כל יצורי עולמים". אך עיקר העבודה היא להעביר את ההרגשה הכללית של המשפט להרגשה הפרטית. כל אדם, בתור יחיד ובודד, עומד היום לפני ה' בדינו ית'. כל גורלו של האדם כיתיד, כל זכות קיומו, וכל פרט הקטן ביותר בחייו, תלויים בדין זה.

הכפילות היא לשנן בלי הרף, ולהתדיר לעצמו את ההרגשה שאין האדם עובד בין כולם? האדם הוא ידבר שכמנין ואינו בטל כרוב. כל יחיד עומד בדין כאדם פרטי, אישי, בודד. הוא עומד בדין, הוא, וכל פרט הקטן ביותר בחייו. האם מעלים אנו בדעתנו במשך השנה שמי ישפלי - כל ביוון המשפיל אותו, רמי ירום - כל כבוד כלשהו שמקבל, הכל הוכרע בדין של ר"ה?